Мартинюк Тетяна Сергіївна –
учитель географії Білоцерківської загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 18 Білоцерківської міської ради Київської області, учитель-методист. Коло наукових інтересів: діяльнісний підхід у навчанні географії, впровадження інноваційних технологій в практику навчання, особливості навчання фізичній та соціально-економічній географії України.

УДК: 371.32.91(07)

СУЧАСНИЙ КАБІНЕТ ГЕОГРАФІЇ – ПРОСТІР ДІЯЛЬНІСНОЇ СПІВПРАЦІ

У статті розглядаються основні функції навчального кабінету географії. Визначено головну роль кабінету географії як місця спілкування, розвитку і накопичення знань та їхньої пропаганди в усіх видах навчання. Узагальнено основні вимоги до оснащення кабінету географії. Показано, що добре обладнаний кабінет географії стимулює мотивацію та зацікавленість учнів до навчання географії.

Розкрито можливості кабінету як простору діяльнісної співпраці, який перетворюється в систему взаємозалежних процесів – викладання предмета вчителем та оволодіння навчальним матеріалом учнями.

Ключові слова: кабінет географії; навчальне середовище; співпраця в навчанні; навчальне обладнання; діяльнісний підхід.

Постановка проблеми. Поліпшення якості географічної освіти – необхідна умова формування інноваційного суспільства та підвищення конкурентоспроможності економіки нашої країни. Зростання рівня науково-методичного забезпечення, оновлення та впровадження інноваційних технологій у навчанні географії в загальноосвітніх навчальних закладах забезпечують вчителі та створені ними навчальні кабінети географії та економіки.

У цілому інноваційний процес розуміють як комплексну діяльність щодо створення, засвоєння, використання та поширення нововведень, які позитивно змінюють систему освіти, визначають її розвиток і характеризуються новим чи вдосконаленим змістом освіти, засобами навчання, виховання, освітніми моделями та адекватними їм системами управління, зафіксованими у формах, придатних для апробації, розповсюдження та освоєння. Усе це можливо реалізувати в сучасному, добре обладнаному навчальному кабінеті.

Навчання буде успішним, якщо в учителя є можливість працювати в сучасному кабінеті, де оптимально поєднано використання всіх видів навчального-методичного забезпечення та технічного обладнання відповідно

до вимог наукової організації праці вчителя й учня. Постає питання: чи доцільно наразі, у час загальної інтернетизації, комп'ютеризації, телевізійної інформатизації, створювати заново або підтримувати сучасний географічний кабінет? Адже для функціонування кабінету використовується значна кількість коштів, вільного часу, та й часто просто немає можливості використовувати кабінетну систему.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Навчально-методичне забезпечення географічного кабінету відіграє провідну роль у вивченні курсу географії в школі. Ще в кінці XIX ст. кабінети географії створювали у привілейованих навчальних закладах. На початку XX ст. поширюється тенденція до викладання предметів у окремих кабінетах, що сприяло покращенню якості вивчення цих предметів. М. Баранський (1888–1961) дуже високо оцінював наявність географічного кабінету в школі та вважав його «справжнім штабом» усієї роботи, резервом подальшого вдосконалення навчально-виховного процесу, підвищення якості знань, умінь і навичок учнів з географії. Дослідники В. Самойленко, О. Топузов, Л. Вішнікіна, О. Надтока, І. Діброва в «Дидактиці географії» зазначають так: «Кабінети географії впродовж значного часу змінювалися, удосконалювалися й реформувалися, що загалом, зрозуміло, є перманентним процесом. Так у 1950-х–1960-х роках ці кабінети відзначалися наявністю переважно географічних карт глобального змісту й портретів видатних мандрівників і дослідників, які вивчались у курсі шкільної географії. У 1970-х роках діяла постанова щодо обов'язкового впровадження кабінетної системи в загальноосвітніх навчальних закладах, і в цей час оформлення таких кабінетів було змінено з довільного на обов'язкове: політичні портрети й лозунги, карта новобудов чергової п'ятирічки тощо.

Починаючи з 1990-х років, кабінети географії значною мірою віддзеркалюють не лише державні концептуальні підходи до географічної освіти, а й місце географії як предмета в тих школах, де безпосередньо розташовані кабінети, зважаючи й на матеріально-технічні та фінансові можливості таких шкіл [10]».

Питаннями, що стосуються створення, функціональної наповненості, вибору обладнання, доцільності методичного потенціалу кабінетів географії, займаються всі педагоги. У своїх дослідженнях В. Шипівдич детально розглянув елементи навчального кабінету географії та сформулював якісні висновки щодо правильного його оформлення.

Окремі аспекти реалізації виховної функції шкільної географії в навчальному процесі та її реалізацію у вдало підібраному приміщенні висвітлено в роботах О. Бакай, Н. Бєскової, В. Корнєєва, В. Пестушка, Г. Уварової, О. Скуратовича та інших.

Проблеми вдосконалення змісту й методики навчання географії та економіки на сучасному етапі, а також впливу матеріально-технічного забезпечення на ефективність уроку досліджували вітчизняні науковці та методисти Н. Бірюкова, Л. Булава, Й. Гілецький, Ф. Заставний, С. Кобернік, В. Корнєєв, М. Криловець, Л. Круглик, П. Масляк, О. Надтока, Т. Назаренко, Я. Олійник, А. Сиротенко, О. Топузов, О. Топчієв, Б. Яценко та інші.

Формулювання цілей статті. Предметним кабінетом прийнято вважати класну кімнату закладу зі створеним навчальним середовищем, оснащену сучасними засобами навчання та шкільним обладнанням. Основна мета створення кабінету

полягає в забезпеченні оптимальних умов для організації навчально-виховного процесу та реалізації завдань, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти з географії.

В основних документах, що регламентують навчально-виховний процес, значну увагу приділено функціонуванню предметних кабінетів, вимог до оснащення, їх атестації та ін., проте для кожного педагога створений ним особисто простір співпраці з учнями стає фундаментом для успішного вирішення основних завдань дидактики.

Географія – це наука, що займає важливе місце в плеяді інших наук, і як все в державі, вона зазнає значних змін та оновлень. Процес пізнання географії розвивається за формулою: від живого бачення – до абстрактного мислення, а від нього – до практики. Це наука жива та предметна. Переконуємося, що діти вчаться з того, чим вони живуть, а тому необхідно дати своєму учневі можливість жити, творити, приймати рішення, діяти вже сьогодні, а не в майбутньому. Ми виховуємо господаря власного життя й суспільства.

Соціальним замовленням суспільства наразі є самоствердження та самореалізація особистості через ефективне навчання, розвиток творчих здібностей учнів, формування загальних і спеціальних умінь та навичок. З упевненістю можемо зазначити, що вчитель-професіонал завжди прагне до вдосконалення, покращення оточення навколо себе. Справжній педагог живе своєю професією, успіхами своїх вихованців, досягненнями науки й техніки у своїй галузі. Тому постає завдання надати головну роль навчальному кабінету як місцю спілкування, розвитку й накопичення знань та їхньої пропаганди в усіх видах навчання не тільки школярів, а також їхніх батьків та гостей. Учителі пробуджують інтерес до навчання, самоосвіти, самоактивності, створюють умови комфортності для себе та підростаючої людини.

Виклад основного матеріалу. *Роль географічного кабінету на заняттях географії.* Шкільний географічний кабінет – це матеріальна база організації та проведення всієї навчально-виховної роботи на уроках географії та позакласного виховання, а також важлива ланка в організації навчально-виховного процесу на уроках географії. У навчальних закладах можуть створюватися такі типи навчальних кабінетів: кабінет географії; клас-кабінет з географії; кабінет з декількох споріднених предметів; комбінований кабінет – класна кімната з набором інформації та матеріального забезпечення для декількох предметів [9].

Навчально-географічне обладнання кабінету значно впливає на ефективність навчання та виховання.

У викладанні географії шкільне обладнання забезпечує наочність навчання, а це є одним з важливих джерел інформації, засобом пізнавальної діяльності школярів. Використання навчального обладнання сприяє підвищенню рівня організації співпраці учнів і вчителя, дає змогу створити необхідні умови для вдосконалення викладання географічної інформації, підвищення якості знань учнів. Матеріальна база шкільної географії створює умови для самостійної діяльності учнів.

У зв’язку з тим, що різні види навчального обладнання характеризуються нерівноцінними функціонально-дидактичними можливостями, виникає проблема диференційованого підходу до використання їх у процесі формування знань, вмінь

та навичок учнів. Наприклад, карти необхідні для формування просторових і картографічних уявлень, понять про розташування географічних об'єктів. Макети створюють образне уявлення про географічні об'єкти, приладами користуються під час виконання практичних робіт, проведення спостережень.

Аналізуючи зміст навчальних засобів, учні розвивають мислення та мову, виявляють великий інтерес до предмета, оволодівають елементарними навиками наукових досліджень.

Засоби навчання сприяють національно-патріотичному вихованню учнів, допомагають формуватись їх естетичним смакам. Використання наглядних засобів навчання розвиває в учнів практичні вміння та навички роботи з картою, приладами, глобусом, компасом. Навчальне обладнання значно впливає на вдосконалення форм і методів навчання. А це насамперед сприяє використанню вчителем різноманітних методичних прийомів, підвищує ефективність викладання, сприяє розвитку творчості та ініціативи школярів [1].

Звичайно, урок – це основна, але не єдина форма навчально-виховної роботи в школі. Для того, щоб задовольнити географічні інтереси дітей, у кабінеті географії можна проводити заняття гуртків природничого напряму, для старшокласників організовувати консультаційні пункти підготовки до ЗНО. У позаурочний час доцільно проводити роботу з обдарованими дітьми, які готуються до географічних конкурсів, олімпіад.

Працездатність учителя й учнів, ефективність їх роботи залежить від дотримання санітарно-гігієнічних умов. У географічному кабінеті має бути затишно та комфортно.

Функції кабінету географії. Добре обладнаний кабінет географії стимулює мотивацію та зацікавленість учнів до вивчення курсу географії в школі, стає осередком усієї географічної роботи школи, перетворюється в систему взаємозалежних процесів – навчання предмета вчителем та оволодіння навчальним матеріалом учнями.

Основною функцією кабінету є створення передумов для: організації індивідуального та диференційованого навчання; раціонального управління процесом навчання; забезпечення використання сучасних педагогічних засобів навчання; реалізації практично-дієвої і творчої складових змісту навчання; забезпечення в старшій школі профільного й поглибленого навчання; організації роботи гуртків та факультативів, позакласної роботи; проведення засідань шкільних методичних об'єднань; узагальнення та розповсюдження ППД; індивідуальної підготовки вчителя до занять та підвищення його науково-методичного рівня; активізації пізнавальної діяльності учнів; комплексного використання різних видів навчального обладнання; створення широких можливостей для самостійної роботи; забезпечення міжпредметних зв'язків; сприяння інтерактивному навчанню.

Окрім цього, сучасний географічний кабінет – це простір, де молодь спілкується, дискутує, визначає проблеми державного та світового значення та пропонує шляхи їх вирішення [2].

Обладнання кабінету географії. Географічний кабінет – це спеціально обладнане приміщення з раціонально-логічним розміщенням комплекту наочності та технічних засобів навчання, меблями, які стимулюють і забезпечують ефективність процесу вивчення географії. У кабінеті географії мають бути: шафи для навчальних посібників і літератури, експозиційні стенди, глобуси, географічні карти світу та

України, телевізор, відеомагнітофон, екран і кіноапаратура, портрети видатних географів світу, робочі місця для вчителя та учнів, інше обладнання. Робоче місце вчителя є місцем демонстрування наочних засобів навчання.

Розміщуючи обладнання в кабінеті, учитель має враховувати науково-географічні, педагогічні, психолого-фізіологічні, санітарно-гігієнічні, естетичні вимоги сьогодення, норми та правила безпеки. Кабінет географії повинен бути обладнаний тематичними та змінними стендами. Проте за зовнішнім оформленням він не повинен нагадували музей чи виставку. На сучасному етапі розвитку освіти оформлення кабінету вимагає комп'ютерного та мультимедійного забезпечення. Географічна наука є нестабільною, особливо щодо економічної та соціальної географії України чи світу. Постійні зміни в політичному житті вимагають використання в кабінеті географії такого обладнання й унаочнення, яке б підкреслювало ці зміни та сприяло вивченню науки. Творчі зусилля вчителя, спрямовані на створення обладнання, яке максимально використовується, яке динамічне й актуальне, розвивальне й різноманітне, приносять свої результати: учителеві цікавіше працювати, учні отримують задоволення від споглядання, що сприяє засвоєнню ними необхідних знань та отриманню певних навичок [11]. Кабінет географії стає центром географічної інформації з усього курсу шкільної географії. Систематичне використання різноманітного унаочнення формує стійку зацікавленість учнів географією.

Оснащення кабінету географії базується на загальних вимогах до шкільних кабінетів, при цьому враховується специфічна особливість предмета, його зміст, навчально-виховні завдання та особливості навчально-матеріальної бази, пристосування обладнання до особливостей трудової діяльності, забезпечення нешкідливості та безпеки праці, створення комфорту в здоров'язберігаючих цілях, оформлення окремих компонентів інтер'єру в єдиному художньому стилі, послідовне застосування принципів наукової організації праці [4].

Відповідно до загальних вимог, кабінети географії повинні бути оснащені повним комплектом засобів навчання, певними типовими переліками навчально-наочних посібників та навчального обладнання для загальноосвітніх шкіл, суспільно-політичною, довідково-інформаційною, науково-популярною літературою, комплектами журналів «Географія в школі», підручниками, збірниками завдань і вправ, комплектом навчально-методичних посібників, краєзнавчими матеріалами, набором кращих робіт з географії, виконаних учнями, картотеками навчального обладнання, методичних та дидактичних матеріалів, посібниками, інструментами та матеріалами для ремонту та виготовлення посібників.

Географічний кабінет оформлюють так, щоб учні були налаштовані на поглиблення знань з географії. Учитель повинен пам'ятати, що не можна перетворювати кабінет у виставку навчального обладнання та не слід надмірно прикрашати його. Це відволікає увагу учнів і не дає позитивного результату в трудомісткому навчально-виховному процесі [3].

Склад навчального обладнання визначається змістом освіти з урахуванням виховних завдань, методів навчання та вікових особливостей учнів. Усе більше значення навчальних засобів обумовлено множинністю їх функцій у навчанні та вихованні. Аналізуючи зміст навчальних засобів, спостерігаючи їх у процесі демонстрації, учні розвивають свої пізнавальні здібності, мислення та мову, опановують найпростіші методи наукових досліджень, виявляють великий інтерес до предмета.

Важливу роль мають робочі місця вчителя й учнів. Для успішного навчання географії учителю потрібні демонстраційний стіл чи тумба для макетів, моделей, дистанційного управління; робочий стіл, місце для демонстрації карт, дошка, звичайна, зелена, та магнітно-маркерна, комп'ютер, принтер, ящики для зберігання зошитів, дисків, таблиць. Робоче місце учня обладнується таким чином, щоб парти та стільці мали досить високу мобільність [11].

Навчально-методичне забезпечення кабінету. Комплектація кабінету обладнанням здійснюється відповідно до Типових переліків навчально-наочних посібників, Базового переліку засобів навчання та обладнання навчального і загального призначення для кабінетів географії загальноосвітніх навчальних закладів (друкованих дидактичних матеріалів, навчально-наочних посібників, роздавального матеріалу, тестів тощо). Крім цього, розподіл та збереження засобів навчання й навчального обладнання здійснюється відповідно до вимог навчальної програми за розділами, темами та класами [12]. У кабінеті створюється тематична картотека навчально-методичного забезпечення за темами та розділами навчальних програм. Також тут мають бути наявні інструкція та журнали інструктажів з техніки безпеки. Додатково кабінети можуть бути оснащені іншими засобами (рис. 1).

- предметні журнали
- підручники (навчальні посібники) для кожного учня
- інформаційні збірники МОН України;
- бібліотечка суспільно-політичної і науково-популярної, довідково-інформаційної і методичної літератури
- матеріали перспективного педагогічного досвіду, розробки відкритих уроків та позакласних заходів
- інструкції для виконання практичних робіт, проведення дослідів, спостережень тощо
- аудіовізуальні засоби
- комп'ютери, проектор
- матеріали для роботи з обдарованими дітьми
- краєзнавчі матеріали
- матеріали для позакласної роботи
- інструменти й матеріали для відновлення та виготовлення засобів навчання.

Рис. 1

В оформленні кабінетів передбачається створення навчально-методичних експозицій змінного та постійного характеру. До можливих постійних експозицій належать: державна символіка, портрети видатних учених-географів, матеріали краєзнавчого характеру, політична карта світу, фізична карта України, фізична карта світу, куточок тематичного контролю. До експозицій змінного характеру належить виставка навчально-методичних посібників та робіт учнів; матеріали до наступних уроків, орієнтовні завдання тематичного оцінювання, додаткова інформація, яка відповідає навчальній програмі, зокрема про життєвий і творчий шлях учених-географів, поточні події в нашій країні та за її межами; матеріали для підготовки до державної підсумкової атестації з географії; результати учнівських олімпіад, конкурсів, турнірів, дослідницької роботи учнів.

Отже, кабінет географії як важливий різновид організаційно-забезпечувальних засобів навчання географії є інтегрованою системою взаємопоєднаного навчального обладнання, засобів і технологій, рівень яких відповідає вимогам часу, сконцентрованих в одному класному приміщенні з метою забезпечення високої ефективності навчання [6].

Реалізація діяльнісного підходу у використанні навчального кабінету. У процесі навчання географії використовується низка принципів, проте серед них можна виокремити характерні саме для діяльнісного підходу.

Принципи як складові частини діяльнісного підходу: суб'єктивності навчання та виховання; обліку провідних видів діяльності та законів їх зміни; обліку сенситивних періодів розвитку; співтрансформації; збагачення, підсилення, поглиблення; проектування, конструювання і створення ситуації діяльності; обов'язкової результативності кожного виду діяльності; високої вмотивованості будь-яких видів діяльності; обов'язкової рефлексійності будь-якої діяльності; співробітництва в організації та управлінні різними видами діяльності.

Діяльнісний підхід у навчальному процесі повинен спиратися на наступні положення:

- необхідно розвивати пізнавальний мотив у дітей (бажання навчитися й дізнатися), а також ставити конкретну навчальну мету (розуміння того, що саме потрібно освоїти й з'ясувати);
- учні повинні виконувати певні дії, для того щоб ліквідувати прогалини у знаннях і вміннях;
- потрібно націлити учнів на знаходження та засвоєння способів дій, що дозволяють свідомо застосовувати набуті знання;
- у школярів повинно формуватися вміння контролювати дії не тільки після завершення, а також у процесі виконання навчальних завдань;
- у навчальний процес необхідно включати вирішення життєвих, актуальних завдань.

Кожний елемент навчального заняття супроводжується використанням можливостей навчального простору кабінету. Продемонструємо деякі з них під час організаційного, мотиваційного та на початку блоку вивчення нового матеріалу.

№	Елементи уроку	Форма роботи, технологія	Використання обладнання кабінету
1.	Організаційний блок		Використання (за необхідності) методичної бази кабінету (навчальні атласи, підручники)
2.	Мотиваційний блок (проведення перевірки домашнього завдання, актуалізації, виділення пріоритетності виконання завдань, оголошення теми уроку)	- зоровий диктант - робота з інтерактивною картою - візуальні загадки - відеофрагменти для ілюстрації теми - побудова асоціативного ряду - визначення погоди дня	- презентація - використання ППЗ - слайд шоу - відеофільми - магнітно-маркерна дошка - метеокуточок, можливості Інтернету
3.	Блок вивчення основного матеріалу ***	- демонстрація закономірностей, властивостей тощо - проблемна ситуація та її вирішення - імітаційні неігрові форми	- динамічні моделі, макети, колекції, зразки, друковані джерела - об'єднання в пари, трійки, групи; розв'язання ними поставлених завдань з використанням ресурсів кабінету (схеми, таблиці, карти, комп'ютер, презентації тощо) - презентація міні-проектів різними способами (аукціон ідей, диспут, опорні символи, аналіз виробничих ситуацій)

Висновки. Загальний імідж сучасного кабінету має сприяти впровадженню активних форм організації навчання географічної науки, тобто кабінет потрібно обладнати так, щоб учням було зручно, комфортно не тільки навчатися, а й виконувати практичні, контрольні роботи. Постійне поповнення й удосконалення інтер'єру кабінету географії вчителем сприяє зростанню інтересу школярів до географії й формуванню їхньої географічно-патріотичної свідомості. У сучасних школах кабінети географії необхідно обладнати такими об'єктно-замінювальними, приладно-природничими, програмно-забезпечувальними, апаратно-забезпечувальними, інформаційно-мережними, системно-позиційно-навігаційними та мультимедійними засобами навчання географії, що відповідали б вимогам інформатизації суспільства XXI ст. та надавали б змогу вчителеві запроваджувати новітні освітні технології.

З іншого боку, окрім кабінетів географії, загальноосвітню школу сучасності, у якій навчають географії, неможливо уявити й без запровадження та розвитку інших поступальних організаційно-забезпечувальних засобів навчання географії, таких як шкільні індивідуальні або колективні спеціалізовані навчальні місця, тематичні комп'ютеризовані класи (кабінети), навчально-дослідні полігони й майданчики, ту-

ристські чи екологічні стежки або маршрути, комп'ютеризовані локальні системи підтримки навчання тощо [4].

Підсумовуючи зазначене вище, можемо виокремити низку напрямів для створення предметного кабінету:

1. Проведення моніторингу суспільної думки школярів про кабінет географії їхньої мрії. Створення на основі отриманих творів і малюнків робочих ескізів. Наступний етап полягає у виділенні необхідних коштів, пошуку спонсорської допомоги. Це на перший погляд здається складним, а насправді – було б бажання змінювати!!! Завжди знайдуться небайдужі до школи люди.

2. Сучасний кабінет рекомендуємо обладнати необхідною мультимедійною технікою, демонстраційними стендами та експозиційними вітринами. Уся методична література, карти, таблиці, схеми, роздаткові матеріали реставруються та поєднуються з новими навчальними посібниками.

3. Важливо під час ремонту приміщення запланувати здійснення заходів з енергозбереження (установити металопластикові вікна (з оптимальною кількістю частин, що відкриваються, необхідних для провітрювання), утеплити зовнішню стіну, облаштувати запірною арматурою систему опалення). Стіни класної кімнати, панелі, меблі, підлога мають бути світлого кольору (у м'яких оливкових кольорах) – усе це забезпечує реалізацію здоров'язберігаючого принципу навчання.

4. У кабінеті облаштовують демонстраційний робочий стіл учителя, із вмонтованою комп'ютерною технікою, магнітофоном. Поряд з дошкою рекомендуємо встановити плазмову панель телевізора, інтерактивну дошку чи активатор інтерактивної поверхні, які дають можливість використовувати навчальні посібники нового покоління, електронні атласи та енциклопедії, програмовані педагогічні засоби, демонструвати мультимедійні презентації, створені як учителем, так і учнями. Дошка для створення магнітних динамічних схем дає можливість використовувати її на різних етапах занять та під час вивчення будь-яких тем.

5. Кожний елемент навчального кабінету повинен створювати умови активної співпраці та забезпечувати діяльнісний підхід у навчанні. Учитель постійно вирішує завдання, як необхідно організувати навчальний процес, щоб виховати, виростити людину, спроможну забезпечити розвиток суспільства. При цьому діяльність спрямовується на активізацію в учня продуктивного та раціонального оволодіння знаннями та формування необхідних компетентностей, їх застосування на практиці, розширення сфери самоактивного навчання й регулювання учнями своєї освітньої діяльності, акцентується увага на розвивальному змісті освіти через диференціацію та персоніфікацію навчально-виховного процесу.

6. Основним засобом навчання та виховання людини, спроможної забезпечити зміни в суспільстві, вважаємо діяльність [5]. А всі засоби навчання та матеріально-технічна база кабінету повинні сприяти реалізації діяльнісного підходу в навчанні, що проявляється на всіх етапах уроку через різноманітні форми навчання.

Список використаних джерел

1. Виговська Т. О. Критерії оцінювання навчально-матеріальної бази кабінету географії / Т. О. Виговська // Географія. – 2008. - № 15/16. – С. 38 – 39.
2. Географічний кабінет: учора, сьогодні і завжди [Текст] / В. Шипівдич // Все для вчителя. Географія. – 2006. – Трав. (№ 9-10). – С. 25-28.

3. Дичківська І. М. Основи педагогічної інноватики: Навчальний посібник / І. М. Дичківська – Рівне: РЛГУ, 2001. – 233 с.
4. Дишкант Н. Ф. Кабінет географії як творча лабораторія вчителя й учня / Н. Ф. Дишкант // Географія : науково-методичний журнал. – 2011. – № 7. – С. 6-9.
5. Мартинюк Т. С. Простір співпраці вчителя і учнів / Т. С. Мартинюк // Відкритий урок. – 2011. – № 07-08. – С. 54.
6. З досвіду створення шкільного кабінету географії // Географія та основи економіки в школі. – 2001. – №1. – С. 33-34.
7. Методика и технология обучения географии / И. В. Душина, В. Б. Пятунин, Е. А. Таможня. – М : ООО «Издательство Астрель», 2002. – с. 3.
8. Перспективні педагогічні технології в шкільній освіті / За заг. ред. С.П. Бондар. – Рівне, Редакційно-видавничий центр «Тетіс» Міжнародного університету «РЕГІ», 2003. – 200 с.
9. Полійчук Н. Й. Шкільні навчальні кабінети / Н. Й. Полійчук // Управління школою – 2009. – № 10 (82). – 128 с.
10. Самойленко В. М. Дидактика географії : монографія [Електронний ресурс]. / В.М. Самойленко, О. М. Топузов, Л. П. Вішнікіна, І. О. Діброва. – К.: Ніка-Центр, 2013. www.geo.univ.kiev.ua/images/doc_file/...lit/Samojlenko_dydaktyka
11. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. / О.І. Пометун, Л. В. Пироженко. – К.: Видавництво А.С.К., 2003. – 192 с.
12. Положення про навчальні кабінети з природничо-математичних предметів загальноосвітніх навчальних закладів. [Електронний ресурс]. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України. – 2016. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0044-13

References

1. Vyhovska T. O. Kryterii otsiniuvannia navchalno-materialnoi bazy kabinetu heohrafii / T. O. Vyhovska // Heohrafiia. – 2008. - # 15/16. – S. 38 – 39.
2. Heohrafichnyi kabinet: uchora, sohodni i zavzhdy [Tekst] / V. Shypivdych // Vse dlia vchytelia. Heohrafiia. – 2006. – Trav. (# 9-10). – S. 25-28.
3. Dychkivska I. M. Osnovy pedahohichnoi innovatyky: Navchalnyi posibnyk / I. M. Dychkivska – Rivne: RLHU, 2001. – 233 s.
4. Dyshkant N. F. Kabinet heohrafii yak tvorcha laboratoriia vchytelia y uchnia / N. F. Dyshkant // Heohrafiia : naukovo-metodychnyi zhurnal. – 2011. – # 7. – S. 6-9.
5. Martyniuk T. S. Prostir spivpratsi vchytelia i uchniv / T. S. Martyniuk // Vidkrytyi urok. – 2011. – # 07-08. – S. 54.
6. Z dosvidu stvorennia shkilnoho kabinetu heohrafii // Heohrafiia ta osnovy ekonomiky v shkoli. – 2001. – #1. – S. 33-34.
7. Metodika i tehnologija obuchenija geografii / I. V. Dushina, V. B. Pjatunin, E. A. Tamozhnja. – M : OOO «Izdatel'stvo Astrel'», 2002. – s. 3.
8. Perspektyvni pedahohichni tekhnolohii v shkilnii osviti / Za zah. red. S.P. Bondar. – Rivne, Redaktsiino-vydavnychyi tsentr «Tetis» Mizhnarodnoho universytetu «REHI», 2003. – 200 s.
9. Poliichuk N. Y. Shkilni navchalni kabinety / N. Y. Poliichuk // Upravlinnia shkoloiu – 2009. – # 10 (82). – 128 s.
10. Samoilenko V. M. Dydaktyka heohrafii : monohrafiia [Elektronnyi resurs]. / V.M. Samoilen-

ko, O. M. Topuzov, L. P. Vishnikina, I. O. Dibrova. – K.: Nika-Tsentr, 2013. www.geo.univ.kiev.ua/images/doc_file/...lit/Samojlenko_dydaktyka
11. Suchasnyi urok. Interaktyvni tekhnolohii navchannia. / O.I. Pometun, L. V. Pyrozhenko. – K.: Vydavnytstvo A.S.K., 2003. – 192 s.
12. Polozhennia pro navchalni kabinety z pryrodnycho-matematychnykh predmetiv zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv. [Elektronnyi resurs]. Ministerstvo osvity i nauky, molodi ta sportu Ukrainy. – 2016. – Rezhym dostupu: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0044-13

Мартынюк Т. С.

СОВРЕМЕННЫЙ КАБИНЕТ ГЕОГРАФИИ – ПРОСТРАНСТВО ДЕЯТЕЛЬНОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

В статье рассматриваются основные функции учебного кабинета географии. Определено главную роль кабинета географии как места общения, развития и накопления знаний и их пропаганды в разных видах обучения. Обобщены основные требования к оборудованию кабинета географии. Показано, что хорошо обустроенный кабинет стимулирует мотивацию и интерес учащихся к процессу обучения географии.

Раскрыты возможности кабинета как пространства деятельного сотрудничества, который превращается в систему взаимозависимых процессов – преподавания предмета учителем и овладение учебным материалом учениками.

Ключевые слова: кабинет географии, учебная среда, сотрудничество в обучении, учебное оборудование, деятельный подход, материально-техническая база.

Martinuk T.

MODERN GEOGRAPHY CLASS IS SPACE OF ACTIVITY INTERACTION

This article is dedicated to the main functions of the Geography class. The main role of the class is determined as a place for communication, development and generating of knowledge with its propaganda in different types of education. The main equipment requirements for geography class are generalized. It is shown that well-equipped geography class stimulate motivation and interest of students to study geography.

Opportunities of the class as space of activity approach that turns into a system of linked processes – teaching material to students and learning it by students – are disclosed. Every element of a classroom must create space of active interaction and provide with activity approach in studying. In general activity is aimed at activation of productive and rational generating of knowledge by a student and formation of necessary competence, its practical meaning, expansion of the sphere self-active learning and regulation of students' educational activity, developmental essence of education through differentiation and personification of teaching and educational process is accented.

The main tool of education of a man is considered to be activity. And all means of education and material and technical base of the classroom should lead to realization of activity approach in studying. Activity approach can be found at any stage of a lesson through different forms of education.

Keywords: geography classroom, teaching space, interaction in studying, teaching equipment, activity approach, material and technical base.